

Ярина ТУРЧИНЯК,

orcid.org/0000-0003-0514-3281

здобувач кафедри історії та теорії мистецтва

Львівської національної академії мистецтв

(Львів, Україна) *yarynaturchynyak@gmail.com*

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ МИРОНА ЛЕВИЦЬКОГО

У статті охарактеризовано передумови формування творчої індивідуальності та унікального стилю Мирона Левицького. Мета цієї публікації – висвітлити соціокультурні аспекти та мистецькі процеси, що вплинули на мистця. Проаналізувати формування фахового спрямування та творчої індивідуальності Мирона Левицького і визначити практичне застосування здобутої інформації. Охопити дослідженням визначні постаті, що мали значний вплив на творчість мистця. Незважаючи на значне зацікавлення науковців у дослідженні постаті Мирона Левицького, його творча діяльність не розкрита у повній мірі.

Актуальним питанням цієї статті є аналіз передумов, що вплинули на формування Мирона Левицького. Проблематикою статті є соціокультурне середовище Львова, міграційні процеси. Важливим є питання мультикультуралізму, впливу гомогенності на соціокультурне життя української діаспори.

Питання передумов формування творчої індивідуальності Мирона Левицького та вплив соціокультурного середовища є підґрунтям до розуміння багатогранності його творчої спадщини та її вагомим значення для мистецтвознавства України. Практичне значення дослідження полягає в тому, що матеріали можуть бути використані для написання комплексної праці про творчість Мирона Левицького. Здійснені наукові узагальнення, зокрема фактологічні матеріали, що можуть бути використані в альбомах, довідникових виданнях, антологіях, а також для курсів з історії мистецтва. Досліджено передумови формування творчої індивідуальності Мирона Левицького, окреслено масштаб культурно-мистецької практики.

Багато з того, що написано про творчість Мирона Левицького, не розглянуто детально та відсутнє формулювання питань передумов формування його творчої індивідуальності. Відсутнім є чітке реконструювання його біографії, і тому певним чином відсутні певні аспекти, що впливали на його діяльність. Певні культурно-історичні процеси, що виникали пояснюють формування характеру української ідентичності у творчості Мирона Левицького. Хронологічні межі дослідження охоплюють період перебування Мирона Левицького у Львові та період еміграції до Канади.

Ключові слова: Мирон Левицький, Львів, Канада, діаспора, гомогенність, мультикультуралізм, Модерні течії, соціокультурні аспекти.

Yaryna TYRCHYNYAK,

orcid.org/0000-0003-0514-3281

Postgraduate at the History and theory of Art

Lviv National Academy of Arts

(Lviv, Ukraine) *yarynaturchynyak@gmail.com*

PRECONDITIONS FOR THE FORMATION OF THE ARTISTIC IDENTITY OF MYRON LEVYTSKYI

The article describes the preconditions for the formation of the creative identity and unique style of Myron Levytskyi. The purpose of this publication is to highlight socio-cultural aspects and artistic processes that influenced the artist; analyze the formation of Myron Levytskyi's professional direction and creative individuality; determine the practical application of the acquired information; to study prominent figures who had a significant influence on the artist's work. Despite the considerable interest the scientists show in the study of the figure of Myron Levytskyi, his creative legacy has not been fully explored.

The topical issue of this article is the analysis of the preconditions that influenced the formation of Myron Levytskyi as an artist. The scope of the article also involves the socio-cultural environment of Lviv and migration processes. The issue of multiculturalism and the influence of homogeneity on the socio-cultural life of the Ukrainian diaspora are also considered.

The question of the preconditions for the formation of Myron Levytskyi's creative personality and the influence of the socio-cultural environment on that process lays the basis for understanding the multifacetedness of his creative heritage and its significant importance for the art history of Ukraine. The practical significance of the research is proved by the fact that the presented materials can be used to write a comprehensive review of Myron Levytskyi's work. Scientific

generalizations have been made, in particular, in the presentation of the factual materials that can be used in albums, reference publications, anthologies, as well as for art history courses. The preconditions for the formation of the artistic identity of Myron Levytskyi have been studied, and the scale of his cultural and artistic practice has been outlined.

Much of what has been written about Myron Levytskyi's work has not been considered in detail, and there is no formulation of the preconditions for the formation of his creative individuality. There is no clear reconstruction of his biography, and therefore, certain aspects that influenced his activity are missing. Cultural and historical processes that arose at that time explain the formation of the character of Ukrainian identity in the work of Myron Levytskyi. The chronological boundaries of the study cover the period of Myron Levytskyi's stay in Lviv and the period of his emigration to Canada.

Key words: Myron Levytskyi, Lviv, Canada, diaspora, homogeneity, multiculturalism, modern trends, socio-cultural aspects.

Постановка проблеми. Передумови розвитку та формування творчої індивідуальності Мирона Левицького. Слід виокремити такі аспекти: соціокультурне середовище Львова; вплив мистецької школи Олекси Новаківського; період еміграції 1945 р.; українська діаспора в Канаді; французький період творчості; подорожі Європою та Америкою; монументальний живопис в Австралії. Вплив ряду передумов на Мирона Левицького сформували його унікальну творчу індивідуальність. Розглянуто соціокультурне середовище Львова та вплив Мистецької школи Олекси Новаківського, а зокрема вплив постаті мистця Владислава Сковчиляса. Еміграційні процеси, що вплинули на життя та творчість М. Левицького.

Вплив феномену «мультикультуралізму» на формування творчої манери мистця. Розвиток та формування творчості мистця у соціокультурному мистецькому середовищі Канади. Позиціонування українського мистецтва у світі. Передумови, що вплинули на формування творчості мистця окреслює широкий спектр фактів його біографії за період від 1913 до 1993 років. Проблематика статті дослідити передумови формування творчої індивідуальності Мирона Левицького.

Аналіз досліджень. Багато з того, що написано про творчість Мирона Левицького, позбавлено визначення передумови формування творчої індивідуальності Мирона Левицького, і тому певним чином відсутні певні аспекти його діяльності. Певні культурно-історичні та соціальні процеси, що виникали пояснюють формування та культивування характеру української ідентичності у творчості Мирона Левицького.

Зазначена тематика є предметом наукового інтересу серед дослідників, зокрема, різних аспектів творчої діяльності Мирона Левицького: Роман Яців, Галина-Горюн Левицька, Дарія Даревич, Галина Новоженець, Галина Стельмашук, Іван Кейван, Христина Береговська, Іван Мельник, С.Д. Романюк, Л. Волошин, З. Грушовець.

Розглянуто та опрацьовано публікації Галини Стельмашук «Українські мистці у світі», Романа Яціва «Мала хронологія мистецьких подій і

пам'ятних дат ХХ століття: Україна – світ», Лариса Головата «Українське видавництво у Кракові-Львові 1939–1945», антології Романа Яціва «Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка ХХ століття», Івана Кейвана «Українські митці поза Батьківщиною», Христини Береговської «Святослав Гординський про мистецтво», Івана Мельника «Українська ужиткова графіка кінця ХІХ – початку ХХ століття», Василя Косіва «Українська ідентичність у графічному дизайні 1945–1989 років», Галини Новоженець «Образотворче мистецтво української діаспори 1940–1970 років», Романюк С. праця «Мистецтво L'Art: ілюстрований мистецький журнал (1932–1936)», а також публікації в періодичних виданнях: Галина Новоженець «Мистецтво діаспори в загальноукраїнському контексті: тематичні та стилістичні паралелі», Анна Банцекова «Книжково-журнальна графіка Львова в стилі Ар-деко», Оксана Підскальна «Мультикультуралізм як феномен постсучасного світу».

Серед перспективних і малодосліджених відзначаємо питання наукової реконструкції передумов розвитку та формування творчої індивідуальності Мирона Левицького.

Важливим є визначення та окреслення передумов розвитку Мирона Левицького у соціокультурного середовища Львова. Окреслити плеяду особистостей, які наповнили та збагатили творчість Мирона Левицького своїм унікальним досвідом. До них слід віднести, насамперед, Олексу Новаківського, Владислава Сковчиляса, Володимира Баляса, Володимира Блавацького, Миколу Бутовича, Якова Гніздовського, Едварда Козака, Григорія Смольського, Івана Тиктора та інших творчих інтелектуалів. Розгляд проблематики мультикультуралізму, як філософського та культурно-мистецького феномену, а також питання гомогенності та впливу соціокультурного середовища на формування творчості мистця. Одне з питань, що розглядається, дотичне до проблематики праці Романюк С. «Мистецтво L'Art: ілюстрований мистецький журнал (1932–1936)», що окреслює факти діяльності мистця у Львові, частково зга-

дує Австрію та еміграцію до Канади. Розглянуто та проведено певну аналогію зі статтею Романа Яціва «Українство сучасної Канади: до питання типології історичної та культурної пам'яті» (Яців, 2019). Хронологічні межі дослідження охоплюють період навчання мистця та його еміграції до Канади 1949 р. У пропонованій статті розглянуто ряд передумов, що вплинули на творчість Мирона Левицького. Аналіз значного пласту досліджень дає можливість комплексно окреслити передумови, що вплинули на творчість Мирона Левицького в контексті соціокультурного середовища Львова, Парижу та період його мандрівок та періоду еміграції до Канади.

Мета статті – висвітлити передумови розвитку творчої індивідуальності Мирона Левицького. Важливим є питання соціокультурних аспектів. Проаналізувати вплив мистецької школи Олекси Новаківського на формування унікальних творчих інтенцій мистця. Розглянуто проблематику мультикультуралізму, як філософського та культурно-мистецького феномену. Питання гомогенності та вплив соціокультурного середовища на формування творчості мистця. Досліджено чинники та передумови розвитку творчої манери Мирона Левицького.

Виклад основного матеріалу. Мирон Левицький належить до унікальних творчих індивідуальностей, які відіграли вагомий роль у популяризації українського мистецтва ХХ століття та інтеграції мистецтва України в мультикультурний мистецький простір у світі. У творчій діяльності Мирон Левицький порушив безліч мистецьких питань, діапазон яких значною мірою збагатив мистецьку спадщину України. Спадщина мистця охоплює широкий спектр: малярство, станкова графіка, прикладна графіка, книжково-журнальна графіка, видавнича діяльність. На формування фахової діяльності мистця вплинули ряд передумов.

У мистецтвознавчому дискурсі за темою нашого дослідження безліч вчених при реконструюванні певних біографічних даних розглядають більш вузькопрофільну проблематику Мирона Левицького не враховуючи сукупності усіх інших виявів мистецьких жанрів. Зазвичай науковці, що охоплюють широкий діапазон діяльності мистця розглядають фрагментарно сукупність інших жанрів у контексті мультикультуралізму Канади. Мистецтвознавчий дискурс над тенденціями розвитку творчої індивідуальності Мирона Левицького тривають, що збагачує цю багатогранну індивідуальність та є об'єктом дослідницької уваги. Отже питання формування творчої індивідуальності Мирона Левицького важко дослідити не опира-

ючись на попередній досвід плеяди мистців та розвиток тих чи інших мистецьких процесів, та виникнення нових течій у мистецтві. Зазвичай на формування мистця також вагомий вплив має культурно-мистецьке середовище країни його локалізації.

Багато з того, що написано про творчість Мирона Левицького, позбавлено історичного реконструювання його біографії, і тому певним чином відсутні певні аспекти, що впливали на його діяльність. Певні культурно-історичні процеси, що виникали пояснюють формування характеру української ідентичності у творчості Мирона Левицького.

Насамперед звернемося до історичних передумов, що у значній мірі вплинули на Мирона Левицького. Дві Світові війни суттєво вплинули загалом на культурно-мистецьке життя та спровокували значні хвилі еміграцій українців. Двадцять століття в історії України характерне численними еміграційними процесами. Історія українського народу зазнала декілька еміграційних хвиль. Перша хвиля, так звана «трудова» еміграція, розпочалася в кінці ХІХ ст. і тривала до початку Першої Світової війни. Друга – у період між Першою і Другою Світовими війнами. Українська еміграція у міжвоєнний період суттєво відрізнялася від довоєнної. Третю хвилю еміграції, що пройшла наприкінці Другої Світової війни. Більшість емігрантів цієї хвилі осіла в Канаді, США, Австралії, Бразилії, Аргентині (Новоженець, 2015:37). Саме тоді емігрує велика кількість представників культури і мистецтва. Науковиця Галина Новоженець зазначає, що Яків Гніздовський стверджував про те, що митець коли нарікає, що не може творити поза Батьківщиною, то, перебуваючи на Батьківщині, він мав би більше підстав нарікати на відсутність зв'язку зі світом (Новоженець, 2015:47). Орест Субтельний стверджує, що найбільш мотивованими та організованими, ініціативними були громади української діаспори, що локалізувалися в США та Канаді. Україно-канадці становили приблизно третину від населення усієї Канади за своєю чисельністю згідно даних, що наводив Орест Субтельний. Деякі українці вважали себе однією із націй – фундаторів Канади (Субтельний, 1992:482). Розселяючись компактними групами, іммігранти протистояли асиміляції, що мало вагоме значення для збереження та популяризації української культури, національної ідентичності. Наслідком даної гомогенності є те, що велика частина українців третього, четвертого та п'ятого поколінь розмовляють рідною мовою та беруть активну участь у різноманітних культурних проце-

сах української громади (Субтельний, 1992:482). Дана соціально-культурна передумова вплинула на збереження національної ідентичності Мирона Левицького, котрий більшу частину свого життя прожив у Канаді. Наступним важливим фактором, що впливала на діяльність мистця є заснування так званих «рідних» шкіл. Існувала потреба у дитячій періодиці, казках. Даний попит спонукає мистця ілюструвати безліч дитячих оповідань та казок. Мирон Левицький інтегрує риси української ідентичності у тогочасному середовищі мультикультуралізму Канади. Національні інтенції мистця трансформуються у модерній інтерпретації. Вагомим науковим процесом, що сприяв збереженню національної ідентичності у творчості Мирона Левицького є українознавчі дослідження, що здійснювалися в університетах Торонто, Вінніпега та інших (Субтельний, 1992:483). Дані дослідження створювали сприятливе середовище для популяризації та збереження української культури та діяльності митців, що перебували у складі діаспори, як фактично рівноцінні учасники культурно-мистецьких процесів. Культурно-мистецькі процеси української діаспори в Канаді значно вплинули на формування та збереження українських нарративів у формуванні творчої індивідуальності Мирона Левицького.

Культурно-мистецьке життя Львова мало значний вплив на творчість Мирона Левицького. Адже у майбутньому під враженнями від спогадів довоєнного Львова, Мирон Левицький створює цілу серію оповідань під назвою «Ліхтарі». Мирон Левицький видав збірку оповідань під назвою «Ліхтарі» у 1982 р., що була присвячена місту його дитинства та юності. Без сумнівів, жанри та техніки, унікальний стиль та формування індивідуальної візії мистця вплинула плеяда особистостей, які наповнили та збагатили творчість Мирона Левицького своїм унікальним досвідом. До них слід віднести, насамперед, Олексу Новаківського, Владислава Скочиляса, Володимира Баляса, Володимира Блавацького, Миколу Бутовича, Якова Гніздовського, Едварда Козака, Григорія Смольського, Івана Тиктора та інших творчих інтелектуалів.

Великим здобутком у світі мистецтва було відкриття явища, що всі предмети змінюють колорит під впливом природнього світла, що немає постійних локальних барв (Береговська, 2015:122). Саме ця візія аналізу довколишніх предметів та передача впливу атмосфери і світла формує одну із основних рис модерного малярства. Відкриття впливу світла на колір середовища, зображуваних предметів мала значний вплив на мистецтво і швидко поширилася по всіх центрах Європи. Даний мис-

тецький процес мав значний вплив на творчість О. Новаківського та у подальшому на учнів його школи. Модерне малярство та імпресіоністична манера виконання у подальшому значно вплине на малярство Мирона Левицького, а зокрема його урбаністичні пейзажі.

Однією з визначних постатей, що вплинула на формування творчої індивідуальності Мирона Левицького був Олекса Новаківський. У мистецтвознавчому дискурсі Святослав Гординський висловлює думку критиків проєвропейських поглядів, що мистецтво може бути тільки французьке, німецьке, італійське, англійське і так далі. Проте слід зауважити, що такі течії в мистецтві, як імпресіонізм та інші постмодерні течії мають міжнародний характер. Святослав Гординський зазначає, що тут з одного боку присутня індивідуальна риса етнічного ядра, з другого – індивідуальний стиль автора – або «почерк пензля» (Береговська, 2015:118). Дане твердження цілком стосується і Мирона Левицького також. Оскільки митець синтезував у своїй творчій манері сукупність різних модерних та постмодерних стилів, у котрі інтегрував етнічні інтенції. Митець не втратив своєї приналежності до української культури.

Постать Олекси Новаківського є багатогранною та мала великий вплив на цілу плеяду художників. Олекса Новаківський здобув мистецьку освіту у Краківській Академії. В рік після того, як О. Новаківський вступив до краківської академії, помирає Ян Матейко і даний заклад переживає певну мистецьку кризу. Даний період позначений переходом від історизму до модерного натуралізму. Олекса Новаківський збагатив свою творчу манеру західно-європейськими впливами. Проблематикою його творчості було вирішення колористичних питань. Прогресивні ідеї Олекси Новаківський привносить до своєї мистецької школи, що була створена за ініціативи мецената мистецтва Андрея Шептицького у Львові. Мирон Левицький навчається у Мистецькій школі Олекси Новаківського з 1931 року до 1933 р. (Волошин, 2004). Велике значення на формування творчої індивідуальності Мирона Левицького мав здобутий досвід національної традиції та західно-європейських мистецьких інтенцій, що привніс до школи О. Новаківський. Даний факт біографії може сформулювати уявлення щодо формування творчої манери Мирона Левицького на ранніх стадіях його творчості. Олекса Новаківський привніс у творчу традицію своєї школи студії з природи (Береговська, 2015:123). Мистецькі студії О. Новаківського безумовно вплинули на молодого ще незаангажованого мистця. У даній школі

часто організовувалися пленери, що було досить важливим мистецьким процесом для формування молодшої генерації мистців.

Однією із наступних вагомих передумов, що вплинули на молодого Мирона Левицького було його навчання у Академії Красних мистецтв в 1933–1934 рр. у професора Владислава Сковчиляса у майстерні графіки (Романюк, 2013:227). Владислав Сковчиляс вплинув на молодого М. Левицького своїми інтенціями, що були спрямовані у напрямку до реалізму. Він був одним із творців сучасної польської гравюри. Краківська Академія мистецтв була одним із перших осередків, де Мирон Левицький ознайомився з мистецькою традицією графіки. Тут митець ознайомлюється із західно-європейськими інтенціями у мистецтві графіки.

Повернувшись до Львова, Мирон Левицький працював у видавництві «Батьківщина» (Романюк, 2013:227). Іван Тиктор має важливе значення у діяльності Мирона Левицького. Завдяки їхній професійній колаборації Мирон Левицький сформувався, як графік. Підтвердженням цьому є факт діяльності митця, як ілюстратора у видавництвах Івана Тиктора: «Червона калина» та видавничій спілці «Діло» (Романюк, 2013:227). Мирон Левицький створив ряд ілюстрацій для твору «Енеїда» І. Котляревського 1937 р. Дані ілюстрації є двомірні та досить сучасні для свого часу, у стилістиці притаманні риси неовізантизму, колорит тяжіє до мистецьких інтенцій посткубізму та постімпресіонізму. Впродовж 1938–1939 рр. Мирон Левицький працював над розписами церкви Св. Миколая у селі Серафинці, що на Івано-Франківщині (Романюк, 2013:227). Праця над монументальними розписами ще глибше утримує риси неовізантизму та іконографічної традиції. У мистецтвознавчому дискурсі науковиця Галина Стельмащук згадує про формування у творчій манері митця рис візантизму, а Галина Новоженець говорить про неовізантизм.

Протягом 1938–1939 рр. видавав і редагував місячник «Ми і світ». Дана діяльність сприяла формуванню Мирона Левицького, як ілюстратора, редактора. В 1939 р. Мирон Левицький працював художником при відділі археології АНУРСР та в Історичному музеї у Львові. У мистецтвознавчому дискурсі згадується діяльність митця у різнопланових сферах діяльності: графік, ілюстратор, письменник. Культурно-мистецьке середовище Львова залишило вагомий слід у творчості митця та спонукало його все більш детально вивчати національну традицію мистецьких інтенцій України. Атмосфера міста, архітектура будівель та вулички закарбувалися у пам'яті митця. Мирон Левицький вивчає та захоплюється іконописом,

що у подальшому сформувала риси візантизму у творчій манері виконання мистця.

Мирон Левицький студіював різні аспекти старовинних ікон та захоплювався архітектурою Львова, що вплинуло на формування його творчої індивідуальності. На ранній стадії формування візії мистця щодо його творчої манери виконання Мирон Левицький збагачує свої знання з універсальних досвідів фахового середовища, котре сформували: Володимир Баяс, Володимир Блавацький, Микола Бутович, Яків Гніздоський, Едвард Козак, Григорій Смольський. Дані особистості були колегами Мирона Левицького у Мистецько-промисловій школі, де він займався викладацькою діяльністю у 1942–1943 рр. Певним чином Мирон Левицький збагатив свій досвід завдяки мистецькій колаборації з колегами по фаху. Даний факт біографії був передумовою професійного становлення Мирона Левицького, як педагога. Мирон Левицький емігрує до Австрії у 1945 р. та працює вчителем рисунку в українській гімназії у місті Інсбрук (Романюк, 2013:227).

Вагомою передумовою, що вплинула на формування світогляду мистця є його еміграція до Канади 1949 р. Мирон Левицький – один з визначних мистців української діаспори. Творчість мистця залишається актуальною для сьогодення насамперед ще й тому, що формувалася в контексті феномену мультикультуралізму. Це поняття виникло в Канаді ще у 1960-х роках на позначення культурної, етнічної фрагментарності держави. Модель мультикультуралізму була покликана захистити права автохтонних народів від впливу англо- та франкомовних культур. Мультикультуралізм функціонує із чітко вираженими регіональними аспектами. Науковці виокремлюють дві концепції цього терміну – американська та європейська. До американської моделі входять США, Австралія, Канада. Стосовно питання культурного плюралізму – для них немає нічого незвичного в тому, що створюються і функціонують інші етнічні спільноти. Канадська, американська та австралійська нації сформовані внаслідок імміграції. Концепція мультикультуралізму у згаданих країнах тому і мала успіх. Європейська модель суттєво відрізняється. Дискурс щодо рівності культур не припиняється – одні вважають цю рівність чимось, що не підлягає сумніву, а скептики критично ставляться до такого діалогу культур, вважаючи його неможливим.

Вагомими є історичні передумови, що вплинули на формування концепції мультикультуралізму. Оскільки європейські держави сформувалися ще до міграційних процесів, модель

мультикультуралізму не була актуальна достатньою мірою в Європі. Це культурне явище здобуло поширення серед науковців європейських країн у 1980-х роках. Отже, історично сформувалися дві моделі мультикультуралізму – американська та європейська. У Канаді присутні іммігранти з усіх куточків світу, тому цей аспект сприяв виникненню і поширенню феномену ефективніше, ніж в країнах Європи. Канада стала плацдармом для функціонування різних етнічних спільнот на рівноправних умовах. Колаборація представників різних культур є вагомим аспектом, що вплинув на формування культурно-мистецького середовища.

Історичні передумови, що склалися в Україні у ХХ ст., спричинили вимушену еміграцію. Українські мистці виїжджали на постійне місце проживання до США, Канади, Австралії, Аргентини та інших країн світу, організовували творчі спілки, експонували твори не лише на світових виставках і у відомих галереях. Визначні творчі спілки, що їх організували українські художники, – Об'єднання Мистців Українців Америки (ОМУА), Українська Спілка Образотворчих Мистців Канади (УСОМ), Спілка Українська Образотворчих Мистців Австралії (СУОМА). Мультикультуралізм культивував у Мирона Левицького риси етнічної приналежності, збереження та популяризацію національної традиції. Даний феномен сприяв вільному існуванню та незаангажованій діяльності мистця.

Значний вплив на професійну діяльність Мирона Левицького мав відомий видавець Іван Тиктор, завдяки якому митець реалізував себе, як графік, редактор, мистецький керівник. Мирон Левицький працював редактором гумористичного часопису «Комар» (1949–1950) [162]. Співпраця з Іваном Тиктором продовжилася і в Канаді. У 1951 році Іван Тиктор заснував видавництво «Клуб приятелів української книги». Мирон Левицький працював з видавцем, як ілюстратор, графік і художній редактор. Дана діяльність вплинула на удосконалення професійних навичок Мирона Левицького. В 1954 році митець переїхав до Торонто. З приватного архіву репрезентовано фотографію, на котрій зафіксовано Мирона Левицького (ліворуч) разом з колегою по роботі у кіностудії «Орбіт». Знімок зроблено у 1960-х роках вже у Торонто. Основною діяльністю мистця було фіксувати на кіноплівці документальні матеріали про українські поселення у різних куточках світу. У цей період він багато подорожує, враження від подорожей пізніше відтворив у пейзажах. Період численних подорожей вплинув на Мирона Левицького, що у подальшому реалізувалося у пейзажах. Мирон Левицький був мистецьким керівником у

кіностудії «Орбіт», де проявилися його лідерські якості. Така різнопланова діяльність формувала творчу індивідуальність мистця та й певні риси його характеру.

Культурно-освітнє життя діаспори мало значний вплив на Мирона Левицького. Українська діаспора вела активне культурно-освітнє, релігійне, літературно-мистецьке, суспільно-громадське життя. У 1960 році була організована виставка українського мистецтва ОМУА у Детройті з великою кількістю учасників: М. Левицький, М. Азовський, М. Анастасієвський, П. Андрусів, А. Бабич, К. Антонович, В. Баляс, В. Бачинський, М. Бідняк, Б. Божемський, С. Борачок, І. Букоємська, М. Бутович та ін. Головний осередок спілки УСОМ був у Торонто. Мирон Левицький був задіяний у різнопланових проєктах. Сьогодні УСОМ є постійною та чинною організацією. Вона була заснована у 1955–1956 роках у Торонто Михайлом Дмитриненком і Богданом Стебельським та групою однодумців (Яців, 2012:357).

Одним із яскравих представників УСОМ був Мирон Левицький, його творчість формувалася в контексті модернізму ХХ століття. Передумови, що вплинули на формування унікального стилю мистця: феномен мультикультуралізму Канади, проєвропейські тенденції мистецтва в результаті численних подорожей країнами Європи, діяльність мистця у Парижі, колаборація різнопланових мистецьких сфер сформували унікальну творчу індивідуальність. Для творчості Мирона Левицького характерні інтенції візантизму, реалізму, імпресіонізму, кубізму, експресіонізму, абстракціонізму (Стельмашук, 2013: 289). Вдосконалення професійної діяльності не можна відділити від соціокультурного середовища. Мистецькі твори, для яких були притаманні риси постімпресіонізму, митець створював під впливом численних подорожей країнами Європи. Ми робимо припущення, що мистецтво імпресіонізму, постімпресіонізму, модерну, Ар-Деко вплинули на мистця під час його перебування у Парижі (Стельмашук, 2013:228). Фактично два роки, що Мирон Левицький провів у Парижі, стали визначальними для формування його мистецького стилю. У 1958 році відбулася перша персональна виставка мистця у галереї «Рор Вольмар» (Galerie Ror Valmar). Митець вирізнявся у позанаціональному контексті, атмосфера міста була творчим каталізатором для прояву та формування стилю художника. У ранніх напрацюваннях прослідковуються формально-стильові уподобання візантизму, слід відзначити також іманентні риси течії імпресіонізму. Унікальність творчості Мирона Левицького полягає у нон-

конформістських поглядах та орієнтації на проєвропейські традиції, що зреалізувалися у працях мистця. Проте значний вплив тут мало не лише мистецтво Європи, а й значно більшою мірою – Канади та Австралії. Явище мультикультуралізму найбільшою мірою вплинуло на мистця. Можемо відзначити такі характерні риси творчості Мирона Левицького: двовимірне зображення (2D), композиційна виразність, реалістичні риси, інтерпретовані засобами, що найбільш характерні для абстракціонізму. Художник створює образи, яким характерні частково неовізантійські риси та присутня динаміка форм модерну.

У працях мистця можна простежити певну схожість стилістики з рисами, що іманентні імпресіонізму, частково – експресіонізму, раннього модернізму та Ар-Деко. Згадуючи картину Андре Дерена «Човни у Колліурі» та проводячи аналогію із творчістю М. Левицького, слід зазначити, що в нього присутні і риси фовістів. Цей факт є очевидним, оскільки мистець мав змогу подорожувати і бачити всю повноту творчих течій мистецтва, надихатися ними. Мирон Левицький інтегрував у своїй творчості весь спектр течій мистецтва різних періодів і сформував власну манеру, що є впізнана та іманентна лише йому. Роки проведені у Парижі вплинули на формування мистецького модерного стилю, в якому домінували кольорові геометричні площини. Твори Мирона Левицького відзначаються багатогранністю у своїй проблематиці, жанрах, техніках, манерах та стилях виконання. Мистець переходить від класичної традиції до модерної. Мирон Левицький багато працював та збагатив спадщину українського мистецтва своїми ескібрами, обкладинками, малярством, ілюстрацією. Значною мірою на мистця вплинули його мандрівки, що відбулися: Париж, Барселона, Единбург, мольовничі краєвиди Канади, Америки, Екзотичні пейзажі Австралії, Індії, Мексики.

Передумовою, що у більш пізньому періоді біографії Мирона Левицького вплинула на професійну сферу була його педагогічна діяльність. Мистець фахово реалізував себе, як педагог. Упродовж 1961–1986 рр. Мирон Левицький викладав історію українського мистецтва на курсах українознавства у Торонто. Мистецькі компетенції охоплювали також і монументальне мистецтво. Мирон Левицький розписав церкву Св. Петра і Павла у Монітобі 1953 році, церкву Св. Духа в Сідней 1955 р., церкву Св. Євхаристії в Торонто (1974–1975 рр.). Мирон Левицький розробив усі картини та фрески української католицької церкви Св. Андрія в Лідкомбі (Сідней, 1979–1980 рр.). Мистець розробив унікальний дизайн для іко-

ностасу, що був виконаний з кольорового скла, оправленого у скловолокно. Мирон Левицький розписав та оздобив іконами та фресками церкву Св. Володимира в Канберрі (Австралія) (Романюк, 2013:228).

Висновки. Розгляд джерельної бази та історіографії, створили можливість визначити та науково кваліфікувати значний масив інформації про об'єкт і предмет дослідження. У статті розкрито передумови, що вплинули на формування творчої індивідуальності Мирона Левицького. У результаті аналізу визначено такі передумови:

– Культурно-мистецькі та науково-освітні передумови. Діяльність мистецької школи Олекси Новаківського. Діяльність Мирона Левицького привертає увагу мистецтвознавців, дослідників, істориків мистецтва.

– У висвітленні творчості Мирона Левицького, визначенні передумов, що вплинули на формування кваліфікації мистця у мистецтвознавчому дискурсі здійснили ряд науковців: Р. Яців, Д. Даревич, Р. Шмагало, В. Косів, А. Бенцекова, Г. Стельмашук, Г. Новоженець, С.Гординський, Б. Певний, І. Кейван, С. Наріжний, Х. Береговська.

– Окреслено культурно-мистецьке середовище Львова та Канади, що мало вагомий вплив на Мирона Левицького. Вагомою є постать Івана Тиктора.

– Розглянуто період вимушеної еміграції до Австрії у 1945 р. та згодом до Канади у 1949 р. Французький період мистця охоплює два роки, що значно вплинули на творчу індивідуальність Мирона Левицького, а зокрема період його численних подорожей.

– Для визначення історичних та соціально-культурних передумов впливу на творчість Мирона Левицького вагоме значення мають праці вчених, що окреслюють комплексні питання української діаспори, визначають хвилі міграцій та вплив соціо-культурного середовища. До таких авторів належать: О. Субтельний, І. Кейван, І. Лисяк-Рудницький, Р. Яців, Г. Новоженець, Г. Стельмашук, Я. Грицак, Д. Даревич.

– Для визначення фахової класифікації діяльності Мирона Левицького реконструйовано факти його біографії та згадано визначні постаті, що мали вплив на формування творчої індивідуальності мистця. Розглянуто та зібрано фактологічний масив даних, що включають: каталоги виставок, артефакти тогочасної періодики, матеріали з приватних архівів.

Наукові результати статті можуть бути актуальними для мистецтвознавців, культурологів, істориків мистецтва, аспірантів, практиків мистецтва, викла-

дачів і студентів. Проблематика передумов формування творчої індивідуальності Мирона Левицького окреслює загальну картину соціокультурних процесів, що загалом мали вплив на мистецтво України

та української діаспори в Канаді. Результат дослідження та практичне значення полягає в тому, що вони можуть бути використані у подальших дослідженнях творчості Мирона Левицького.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Береговська Х. Святослав Гординський про мистецтво : 36 статей. Львів : Апріорі, 2015. 1024 с.
2. Кейван І. Українські митці поза Батьківщиною. Montreal : Clio Editions, 1996.
3. Мельник І. Українська ужиткова графіка кінця XIX початку XX століття. Львів : Львівська нац. акад. мистецтв; Н.-д. сектор, 2019. 216 с.
4. Новоженець Г. Образотворче мистецтво української діаспори 1940–1970 років: поліваріантність художнього досвіду. Львів: Кальварія, 2015. 280 с.
5. Романюк С. Мистецтво L'Art: ілюстрований мистецький журнал (1932–1936). Історико-бібліографічний комплекс. Львів: НАН України. Львів. нац. б-ка України ім. В. Стефаніка, 2013. 300 с.
6. Субтельний О. Україна: історія/ пер. з англ. Ю. І. Шевчука; вст. Ст. С. В. Кульчицького. 2-е видання. К. : Либідь, 1992. 512 с.
7. Українські митці у світі / авт.-упоряд. Г. Стельмащук. Львів: Апріорі, Львівська національна академія мистецтв (Науково дослідний сектор), 2013. 520 с.
8. Яців Р. М. Ідеї, смисли, інтерпретації образотворчого мистецтва: Українська теоретична думка XX століття. Частина 2 / Яців Р. М. – Л. : Львівська національна академія мистецтв; Інститут народознавства НАН України, 2012. 829 с.
9. Яців Р. Мала хронологія мистецьких подій і пам'ятних дат XX століття: Україна – Світ. Апріорі, 2021. 544 с.
10. Яців Р. Типологія стильових похідних Ар Деко. *Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаніка*. 2008. Вип. 1 (16). С. 178–183.
11. Яців Р. Українство сучасної Канади: до питання типології історичної та культурної пам'яті. *Народознавчі зошити*. 2019. № 2. С. 492–494.

REFERENCES

1. Berehovska, Kh. (2015). *Sviatoslav Hordynskiy pro mystetstvo. Zbirnyk stattei [Sviatoslav Hordynskiy about art. Collection of scientific papers]*. Apriori. [in Ukrainian]
2. Keivan, I. (1996). *Ukrainski myttsi poza Batkivshchynoiu [Ukrainian artists outside the Motherland]*. Clio Editions. [in Ukrainian]
3. Melnyk, I. (2019). *Ukrainska uzhytkova hrafika kintsia XIX pochatku XX stolittia [Ukrainian graphics of the late 19th and early 20th centuries]*. Lviv National Academy of Arts; Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine. [in Ukrainian]
4. Novozhenets, H. (2015). *Obrazotvorche mystetstvo ukrainskoi diaspory 1940-1970 rokiv: Polivariantnist khudozhnoho dosvidu [Fine art of the Ukrainian diaspora between 1940 and 1970: Versatility of artistic experience]*. Kalvariia. [in Ukrainian]
5. Romaniuk, S. (2013). *Mystetstvo LArt: Iliustrovanyi mystetskyi zhurnal (1932–1936) [The art of LArt: An illustrated art journal (1932–1936)]*. Istoryko-bibliohrafichniy kompleks NAN Ukrainy [National Academy of Sciences of Ukraine]. [in Ukrainian]
6. Stelmashchuk, H. (2013). *Ukrainski myttsi u sviti [Ukrainian artists in the world]*. Apriori. [in Ukrainian]
7. Subtelnyi, O. (1992). *Ukraina: Istoriia [Ukraine: History]* (2nd ed.). Lybid. [in Ukrainian]
8. Yatsiv, R. M. (2012). *Idei, smysly, interpretatsii obrazotvorchoho mystetstva: Ukrainska teoretychna dumka XIX stolittia [Ideas, senses, and interpretations of fine art: Ukrainian theoretical thought of the 20th century]* (2nd ed.). Lviv National Academy of Arts; Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine. [in Ukrainian]
9. Yatsiv R. (2021). *Mala khronolohiia mystetskykh podii i pamiatnykh dat XIX stolittia: Ukraina – Svit [A short chronology of artistic events and memorable dates of the 20th century. Ukraine and the world]*. Apriori. [in Ukrainian]
10. Yatsiv, R. (2008). *Typolohiia stylovykh pokhidnykh Art Deko [Typology of style derivatives of Art Deco]*. *Zapysky Lvivskoi naukovoї biblioteki im. V. Stefanyka [The Bulletin of Stefanyk National Scientific Library in Lviv]*, 1(16), 178–183. [in Ukrainian]
11. Yatsiv, R. (2019). *Ukrainstvo suchasnoi Kanady: Do pytannia typolohii istorychnoi ta kulturnoi pamiaty [Ukrainians in modern Canada: The question of typology of historical and cultural memory]*. *Narodoznavchi zoshyty [Ethnological Notes]*, 2, 492–494. [in Ukrainian]